

НАШІ В НУШІ. ЩО НОВОГО У НОВІЙ ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ?

М. П. Крилевець, ORCID <https://orcid.org/0009-0000-6347-3989>

У статті розкрито суть реформування початкової освіти в умовах сьогодення, адже сучасна освітня система України зазнає динамічних перетворень, характерними ознаками яких є системне реформування, модернізація змісту, активний пошук ефективних дидактичних стратегій, форм, методів і засобів навчання на компетентнісних засадах. Перед школою стоїть завдання щодо формування такої особистості, яка вміла б самостійно вирішувати різні завдання, критично мислити, удосконалювати вміння та творчо застосовувати їх на практиці. Ця проблема актуальна для сучасної початкової школи.

Розглянуто основні етапи реалізації концепції «Нова українська школа». Зосереджено увагу на концепції «Нова українська школа», Державному стандарті початкової освіти, Типових освітніх програмах, у яких закладено основи формування ключових компетентностей, на актуальних проблемах реформування початкової освіти в їхній педагогічній площині.

Розкрито особливості нових професійних ролей у вчителя в Новій українській школі, зміст професійної компетентності вчителя початкової школи, виділено її основні компоненти, украй важливі на сучасному етапі розвитку суспільства з урахуванням змін, що відбуваються в освіті. Проаналізовано досягнення чотирьох років впровадження системи НУШ та окреслено її перспективи в середній школі.

Наголошено на необхідності консолідації зусиль освітян у процесі реформування системи освіти України, зокрема реалізації концепції «Нова українська школа».

Ключові слова: Концепція НУШ, початкова освіта, нова українська школа, державний стандарт, освітній процес, компетентнісно орієнтоване навчання, формувальне оцінювання, сертифікація, супервізія.

Maryna Krylevets. We are in New Ukrainian School. What's new in the NEW primary SCHOOL?

This paper is about reform of primary education, as the modern educational system of Ukraine is undergoing dynamic transformations. This reform is systemic, aims to modernize content, active search for effective didactic strategies, approaches and means of teaching on the basis of competence. The modern primary school faces the task to educate individual who would be able to solve various problems independently, think critically, improve skills and creatively apply them into practice.

Author presents main stages of implementation of the New Ukrainian School concept, focuses attention on the Concept of the New Ukrainian School, the State Standard of Primary Education, Standard Educational Programs, which contain the foundations for the formation of key competencies, on the current problems of reforming primary education in their pedagogical aspect.

Author's attention is focused on the peculiarities of the new roles of the teacher in the New Ukrainian School and on the content of the professional competence of the primary school teacher, its main components, which are extremely important at the current stage of the development of Ukrainian society, taking into account the changes taking place in education. Author outlines main achievements of four years of implementation of the New Ukrainian School system, analyzes its prospects in secondary schools.

Consolidation of the efforts of educators in the process of reforming the education system of Ukraine, in particular the implementation of the concept of the New Ukrainian School, was also emphasized.

Keywords: concept of the New Ukrainian School, primary education, New Ukrainian School, State Standard of Primary Education, education process, formative evaluation, certification, supervision.

Постановка проблеми. Концепція Нової української школи, затверджена Кабінетом Міністрів України 2016 року, передбачає докорінне реформування загальної освіти і має на меті перетворити заклад загальної середньої

освіти на місце, де учителі можуть подарувати учням особливий час і місце в школі; допомогти дітям відчувати єднання з іншими учнями; дати дітям «точку опори»; навчити дітей приймати рішення і діяти з позицій здорового глузду;

протистояти соціальному тиску; долати стреси; показати дітям, як можна жити у світі без насилля.

Зміни, передбачені реформою НУШ, стосувалися змісту освіти та методів викладання, організації освітнього процесу та керування школою, забезпечення якості освіти та системи управління середньою освітою загалом. Щоб створити оновлену систему середньої освіти, були передбачені такі кроки: ґрунтовна перепідготовка вчителів (включаючи реформу педагогічної освіти), створення нових державних стандартів освіти, освітніх програм та навчальних і методичних матеріалів, запровадження екосистеми забезпечення якості середньої освіти – від відповідної Державної служби на національному та регіональному рівнях до систем забезпечення якості освіти у кожній школі, створення безпечного, комфортного та стимулюючого освітнього середовища в кожній школі, включно з технічними засобами для навчання та лабораторним обладнанням.

На сучасному етапі суспільство прощається із традиційною школою. Школа припиняє бути місцем стандартних правил та обов'язків. Сучасна освіта – не обов'язковість шкільної форми, інтерактивне навчання, можливість вибору підручників. Це не публічне оцінювання учня, розвиток його як особистості, використання отриманих знань на практиці, а не лише «зазубрювання» теорії і фактів тощо. Завдання сучасної шкільної освіти виходять за рамки стандартного транслявання знань від учителя до учня.

Суспільство висуває нові вимоги до професійних ролей педагога. Сучасний учитель втратив функцію основного джерела знань, організатора репродуктивного навчання учнів. Натомість від нього чекають організації взаємодії з учнями на засадах партнерства, поваги, врахування індивідуальних особливостей учнів, створення умов для розкриття їхнього потенціалу, використання сучасних технологій навчання, ініціативності, творчого підходу [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Роль учителя по-різному визначалася в кожному конкретну історичну епоху згідно з прийнятими тоді педагогічними концепціями. Так, представники гуманістичного напрямку в педагогіці (А. Дістервег, Я. Коменський, Й. Песталоцці, Ж.-Ж. Руссо, В. Сухомлинський, К. Ушинський) розглядали вчителя як носія й транслятора культурних цінностей від старшого до молодшого покоління. Проголошувалися принципи поваги до особистості учня,

переважання діалогічних форм навчання, довіри та емоційної близькості вчителя й учнів. Сучасними вченими (Н. Бібік, І. Дичківською, В. Моляко, О. Савченко та іншими) розроблено теоретичні основи готовності вчителів до використання нових професійних ролей.

Аналіз нормативних документів, наукових досліджень та досвіду роботи вчителів щодо особливостей роботи вчителя в Новій українській школі (далі – НУШ) свідчить про необхідність здійснення досліджень, спрямованих на організацію перепідготовки вчителів-практиків та оновлення фахової підготовки майбутніх учителів до реалізації нових професійних ролей. Потребують удосконалення зміст, форми й методи фахової підготовки студентів у аспекті формування їхньої здатності до реалізації нових професійних ролей у НУШ.

Мета статті – проаналізувати теоретичні основи нових професійних ролей учителя в умовах Нової української школи, з'ясувати ставлення педагогів до нових професійних ролей учителя та готовність їх виконувати, проаналізувати досвід фахової підготовки учителів початкової школи до роботи в НУШ.

Виклад основного матеріалу. Натепер освітній процес у 1–4-х класах спрямовано на реалізацію Державного стандарту початкової освіти з урахуванням досягнень та викликів за результатами впровадження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова українська школа». Пріоритетності набуває організаційне забезпечення таких напрямів освітньої діяльності: організація освітнього процесу в умовах очної/дистанційної/змішаної форм навчання; підвищення результатів навчання учнів 1–4 класів засобами компетентісно орієнтованого навчання на засадах індивідуального й диференційованого підходів; посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції; посилення заходів безпеки життєдіяльності, зокрема просвіта щодо цивільного захисту; психологічний супровід освітнього процесу в умовах воєнного й післявоєнного часу.

Новий Державний стандарт початкової освіти покликаний змінити сутність української школи. Ще у вересні 2017 року в попередньо відібраних Міністерством освіти і науки школах розпочалося його пілотне впровадження. Сьогодні діти пілотних класів уже навчаються у 7-му класі.

У Полтавській області за результатами конкурсного відбору учасниками впровадження

пілотного проекту Державного стандарту початкової загальної освіти Нової української школи були: спеціалізована загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 3 імені В. О. Нижниченка з поглибленим вивченням предметів суспільно-гуманітарного циклу Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області; Кременчуцький НВК-лицей інформаційних технологій № 30 імені Н. М. Шевченко, Решетилівська загальноосвітня школа І ступеня Решетилівської районної ради Полтавської області та Полтавська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 37 Полтавської міської ради Полтавської області.

Для пілотних закладів було створено всі умови для реалізації експерименту, зокрема, забезпечено належну підготовку навчально-методичної та матеріально-технічної баз шкіл, проведено ремонти навчальних кабінетів тощо. В рамках проекту Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського (тепер ПАНО ім. М. В. Остроградського) забезпечувався науково-методичний супровід педагогічних колективів закладів загальної середньої освіти, які беруть участь у всеукраїнському експерименті.

«Мені пощастило бути однією із перших педагогів, що реалізували завдання всеукраїнського експерименту «Розроблення та впровадження навчально-методичного забезпечення початкової освіти в умовах реалізації нового Державного стандарту початкової загальної середньої освіти». Саме в «пілоті» змогла побачити реформу НУШ у дії. Ці чотири роки були безцінним досвідом, без якого зараз мені було б дуже складно.

Початок реформи здавався величезною плутаниною різнокольорових ниток. Все красиво, сучасно, але геть не зрозуміло. З кожним роком розплутувала ці нитки за кольором і фактурою та намотувала на окремі мотки.

Я навчилася працювати із Державним стандартом. Це моя настільна книга. Знаю різницю між програмою 1 і програмою 2. Мені не потрібний один підручник для підготовки до уроку. Їх має бути як мінімум 3. Важливо лише мати доступність до сучасних навчальних ресурсів: інтерактивна дошка, принтер, ноутбук.

Завдяки реформі НУШ змінилися мої погляди щодо оцінювання учнів. А складне слово «компетентність» стало звичним і зрозумілим уже не тільки для вчителів, а й для самих здобувачів освіти.

Мої учні стали із насолодою брати участь в активному навчанні: практичних завданнях, проєктах, дискусіях, інтерактивах. Адже НУШ

спрямована на розвиток критичного мислення, аналітичних та ключових навичок – комунікації, співпраці, роботи в команді.. Це сприяє підготовці до складніших завдань у майбутньому.

Реформа НУШ мала на меті поліпшити якість освіти в Україні та підготувати учнів до життя в сучасному світі. У зв'язку з пандемією, а тепер ще й війною, цей процес загальмував, але не зупинився. Сподіваюсь, що цілі, які були поставлені в Концепції НУШ, будуть обов'язково досягнуті (Інна Лісаченко, учитель початкових класів Опорного закладу «Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 3 імені В. О. Нижниченка Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області»).

Учителю належить значна роль у формуванні нового, інформаційного типу суспільства, тому він повинен бути прикладом у постійному прагненні до оновлення знань, опанування передових технологій, розвитку свого творчого, гуманітарного мислення. Як представник української інтелігенції вчитель повинен поєднувати в собі не тільки глибокі знання і професіоналізм у галузі викладання предмета, а й моральну чистоту, високу загальну культуру, соціальну толерантність, стриманість у поведінці та судженнях [2].

Учитель в умовах НУШ здійснює такі функції: є джерелом знань для учнів як під час уроків, так і в позаурочній діяльності, забезпечує охорону життя і зміцнення здоров'я дітей, виконує управлінську функцію, організовує освітню діяльність учнів, створює педагогічні умови для успішного навчання, розвитку та виховання дітей, здійснює педагогічну освіту батьків, регулювання та узгодження виховних впливів сім'ї та школи, виконує функцію класного керівника [8, с. 23].

Теза «Успішна країна – успішна особистість» має зворотний бік, а саме: «Успішна особистість – успішна країна». Одним із потужних чинників, який формує самодостатню сучасну особистість, є освіта, що відображає актуальні досягнення і тенденції розвитку науки й суспільства. Тому державна політика у сфері освіти скерована на реформування усіх її рівнів і ланок. Повна загальна середня освіта сьогодні є наймасовішою за кількістю здобувачів освіти: нею охоплено понад 10 % населення України. Це зумовило схвалення Урядом України 2016 року Концепції реалізації державної політики у сфері реформування повної загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. Згідно з Концепцією, передбачається

впровадження нових стандартів змісту повної загальної середньої освіти, фундаментом яких є компетентнісний та особистісно орієнтований підхід до формування особистості засобами кожного з навчальних предметів. Система управління загальною середньою освітою відповідно до положень Концепції матиме академічну свободу, педагогічний колектив школи зможе розробляти і впроваджувати власні освітні програми й траєкторії розвитку учнів. Концепцією також передбачено заохочення педагога до особистого і професійного зростання та надання йому академічної свободи [1].

Що вже змінилося в українських школах? Реформа освіти очима вчителя. Найважливішими агентами змін при впровадженні реформи «Нова українська школа» були і є вчителі. Просто зміни в програмі – ще не означає її успішність і готовність учителів, дітей і батьків прийняти новий порядок.

У Концепції Нової української школи зазначається, що дитині недостатньо дати лише знання, а важливо навчити користуватися ними, тобто вона за роки навчання в школі повинна опанувати ключові компетентності [4]. Слово «компетентність» у перекладі з латинської «competentia» означає коло питань, у яких людина добре обізнана, має знання та досвід [3].

Реалізація ідей нової школи залежить від учителя, який повинен змінити роль «носія знань» на роль наставника, фасилітатора, консультанта, менеджера, що орієнтується на актуальні проблеми методик навчання та стратегії розвитку, потреби та інтереси дитини. Тому так важливо, щоб сам учитель володів професійно-педагогічною компетентністю, що передбачає не лише обізнаність із новітніми науково обґрунтованими відомостями з педагогіки, психології, методик, інноватики для створення освітньо-розвивального середовища, але й провідними ціннісно-світоглядними орієнтаціями [8].

У Концепції Нової української школи також зазначається: «Діти сьогодні хочуть сучасних, діти сьогодні хочуть креативних, діти сьогодні хочуть учителів, які насамперед розуміють їх» [4]. Для школярів слова «вчитель нас розуміє» є синонімом до слів «вчитель нас любить». Натепер у педагогіці є спеціальний термін для позначення цієї ціннісно-світоглядної орієнтації вчителя – «педагогічна любов».

Навчання через діяльність. Відтепер ключове завдання вчителя — дати змогу учням засвоїти необхідний матеріал за допомогою діяльнісного

підходу. Йдеться про найрізноманітніші форми, серед яких можуть бути навчальні ігри, екскурсії, експерименти, групові проекти, моделювання життєвих ситуацій тощо.

«Коли в 2017 році стало зрозуміло, що НУШ бути, це стало викликом для нас, учителів. Що робити? Як це – вчити по-новому? «Ранкове коло», «Щоденні 5», «м'які» навички – що це? Питань було багато, а відповідей – не дуже.

1 вересня 2018 року ми «стартуємо» разом з нашими першачками у світ НУШ і починаємо зміни. Перестановки парт, ранкові ігри на килимку, постійні зміни видів діяльності, «Світлофор настрою», «Коло вибору», «Щоденник вражень» – все це елементи роботи, які ми опанували разом із нашими учнями.

Зміни не обійшли стороною й учителя. Тішило, що тепер ми самостійно могли вибрати навчальні програми та підручники і розподіляти кількість годин на певні теми. Тобто якщо діти не зовсім засвоїли той чи інший матеріал, можна було виділити більше годин для занять. Система працює і у зворотному напрямку: є можливість щось вивчити швидше, якщо учні все засвоїли. Крім того, сам процес вивчення тої чи іншої теми також був оновлений. Урок можна проводити сидячи з учнями на килимку або на подвір'ї, вивчаючи природу чи просто дихаючи свіжим повітрям.

Це були одночасно й найцікавіші, і найважчі 4 роки моєї роботи вчителем. Ну добре, ось є я, готова до змін. Але паралельно є батьківська спільнота, до якої треба донести, що зміни без їхньої участі неможливі.

Починати щось нове варто, маючи підтримку. Тож я почала працювати в цьому напрямку. Створила групу у Viber, де щодня робила публікації з коротеньким фотозвітом або мінівідео про те, чим ми займалися з учнями цього дня, що відбувається в класі та з якою метою. І поступово мені вдалося залучити до активної співпраці усіх батьків моїх учнів. Звісно, що не все було гладко. Чого варте оцінювання, яке ще й досі не прижилося ні в батьків, ні в нас. Думаю, що і це подолаємо.

Починати щось нове завжди страшно і важко. Та за 5 років впровадження реформи НУШ я зрозуміла, що для людини, яка хоче змін, немає неможливого (Ганна Прокопенко, учитель початкових класів ЗЗСО № 29 м. Полтави)».

«Учитель – це людина, на якій тримається реформа. Четвертий рік я класний керівник класу НУШ. Впевнено можна визначити переваги та недоліки реформи.

До школи діти приходять із різним настроєм та бажанням пізнавати нове. Тому, щоб навчати по-новому, маю свободу у виборі методів, прийомів

та засобів в освітньому процесі. Дієві складові, що забезпечують результативність моєї роботи: особистісно зорієнтований підхід до учнів, інтегроване навчання, технології формування критичного мислення, новий простір класу, матеріально-технічне забезпечення, розвиток емоційного інтелекту, використання ІКТ, групові завдання, що дають змогу легко засвоювати знання та формувати предметні компетентності.

Для мене НУШ – це постійний пошук нових ідей, творчий заряд, можливість підвищувати свій професійний рівень, участь у сертифікації як учасника, так і експерта.

Але, як і кожна реформа, НУШ теж зазнає труднощів. На її долю випали тяжкі роки воєнного стану, змішане навчання та небажання багатьох перебудувати свою психологію. Так багато батьків задоволені якістю навчання, але вважають, що у шкільному житті бракує оцінювання за чіткими критеріями (Світлана Артюх, вчитель початкових класів Гадяцького опорного ліцею імені Лесі Українки).

Навчання по-новому – часто використовувана фраза, коли йдеться про НУШ. Та як зрозуміти, що ховається під цими словами та оцінити, чи діти навчаються в НУШ?

Ваша школа НУШ, якщо:

1. *Навчальний день починається з ранкової зустрічі.* Запрошуючи дітей сісти в коло і обмінятися думками, ми дотримуємося давніх традицій, що існують у багатьох культурах світу – організувати своєрідне коло, де кожен має змогу висловитися з приводу будь-якої події чи проблеми і вислухати думки інших. Багатьом дітям важко зосередитися на навчанні, якщо вони почуваються самотніми. Навчаючи учнів спілкуватися і розуміти одне одного, ми допомагаємо їм набутися досвіду мирного розв'язання конфліктів і пошуку компромісів. Ми здатні пробудити в дітей інтерес до того, що відчувають і як думають інші люди, розвинути у них толерантність і співчуття. Розвиваючи у них навички самооцінювання, ми найбільше допомагаємо дітям, які змушені дорослішати у складних життєвих обставинах. Переконаючи, що їхня доля у їхніх руках, ми захищаємо дітей від негативного впливу оточення, яке, можливо, щодня нагадує про брак життєвих перспектив.

«Коли вчителю все встигати? Ніхто не скасовував завдання школи навчити писати, читати, рахувати. Ми будемо знання і вміння на певній базі. Проте зараз неможливо відділяти лише предметну складову від компетентної. Та й власний розвиток я не відклала на друге місце. Собі на озброєння

я взяла багато нових практик: «Ранкове коло», лего, технологію розвитку критичного мислення. Змінила підходи у викладанні. Для мене учень став повноправним партнером, який дивиться в очі, не боїться висловити власну думку, для якого школа – це довіра, розуміння, підтримка.

Реформа не працюватиме без педагогіки партнерства. Там, де батьки долучені до процесу, діти досягають успіхів. Батькам дуже важливо відчувати, що вони мають вплив на прийняття рішень, до них прислуховуються, з ними радяться, їх думку враховують. Відстороненість батьків гальмує процес втілення будь яких задумів, бо чим менша дитина, тим вчителю складніше реалізувати щось, а це й недовіра до школи зростає (Ірина Мирошник, ОЗ «Засульський ліцей»).

2. *Інтегроване навчання: зміна сенсу освіти та виклик для вчителів.* У ХХІ ст. предмети не можуть вивчатися окремо від реальності, а шкільний урок – існувати сам собою. Тож на допомогу педагогам та учням приходять інтегроване навчання – світова практика, долучена до освітнього процесу завдяки реформі «Нова українська школа».

У початкових класах НУШ є новий предмет «Я досліджую світ», який містить у собі такі галузі знань: природничу, мовно-літературну, математичну (обидві частково), соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну, інформатичну. Інтеграція потрібна тому, що маленькі діти не розділяють світ окремо, наприклад, на фізику чи хімію. Вони сприймають його цілісно, а отже, і розповідати про нього в школі варто саме таким чином.

Інтегроване навчання – це, певною мірою, виклик для педагогів, адже вони самі мають мислити інтегровано, бути не лише вчителями, а й дослідниками, науковими керівниками, шукати цікаві форми подання матеріалу, дослухатися до потреб учнів. Моделюючи співпрацю, поєднуючи різні дисципліни, вчителі не лише створюють новий навчальний сенс, шукають нові, нестандартні форми подання матеріалу, а й покращують власну взаємодію та професійну атмосферу навчального закладу.

«Я в НУШ працюю з початку впровадження реформи освіти в Україні. Головна ідея Нової української школи – компетентнісне навчання. Це означає, що учні не просто набувають знань, а вчать застосовувати їх у реальних ситуаціях. Компетентнісне навчання сприяє розвитку навичок спілкування, критичного мислення, вдосконаленню соціальних навичок: емпатії, толерантного ставлення один до одного. Діти НУШ ростуть

демократичними, вони відкриті, знають, що можуть висловити свою думку. Вони не бояться експериментувати, робити помилки, вчитися на них і досягати результатів без стресу і за підтримки дорослих. А найважливіше – діти хочуть ходити до школи (*Світлана Капустянська, вчитель початкових класів Гадяцького ліцею № 1 імені Олени Пчілки*)».

3. *Інклюзія в НУШ – реалії української освіти.* Інклюзивне навчання — це виклик вітчизняній системі освіти. Виклик вчителям, які ніколи раніше не проводили уроки з дітьми з ООП, тому не знають, як адаптувати план уроку та як розподілити обов'язки з помічником. Виклик батькам, які не знають, чого очікувати від звичайної школи. Виклик учням, які часто виявляються заручниками шкільних приміщень із високими сходами й без пандусів і з упередженим ставленням однокласників і їхніх батьків.

Але все це тимчасові труднощі, які необхідно подолати на шляху докорінних змін — не лише застарілої системи освіти, а й свідомості українського суспільства, забезпечення доступності навчання, роботи та повноцінного життя людей з особливими потребами.

Всупереч поширеній думці, інклюзивна освіта спрямована не лише для дітей, що мають особливості розвитку чи особливі освітні потреби. Інклюзія — це покращення для кожного без винятку учня. Отже, переваги інклюзивної освіти беззаперечні — і не лише для учнів, що мають особливі потреби. Але на цьому етапі культура інклюзивного суспільства в Україні лише починає зароджуватися та поступово розвиватися.

«НУШ – для учителів творчих, креативних, позитивних, для учителів, які не бояться змін, експериментів. Оскільки я вважаю себе саме такою, то НУШ – саме для мене, адже переді мною відкриваються великі можливості для творчості, самореалізації.

У 2021 році я радо зустрічала своїх першачків, як це модно зараз говорити: «своїх нушенят» – 32 малят. Уже з перших днів навчання я зіткнулася з викликом: серед дітей чітко вирізнявся один непосидючий хлопчик, якого мені не вдавалося зацікавити навчанням, вмовити щось зробити. Він постійно блукав класом. З'ясувалось, що ця дитина має особливі освітні потреби. Завдяки НУШ у мене з'явилась асистентка, яка допомагає мені під час уроків приділяти належну увагу всім дітям. Наразі «непосидючий» хлопчик зміг адаптуватися, залишитися у соціумі та отримує знання нарівні з однолітками, а діти стали більш

толерантними, стриманішими, добрішими та з розумінням ставляться до «інакших» дітей. Я вважаю, що НУШ відкриває двері для усіх дітей у навчанні, соціалізації, творчості, спілкуванні в колективі, для розвитку їхніх компетентностей (Лариса Дзядович, учитель початкових класів ОЗО «Миргородський ліцей імені І. А. Зубковського», регіональний тренер-педагогів НУШ)».

4. *Діти роблять багато практичного.* НУШ – це не про сидіння за партою з рукою на руці. Це рух, навчальні ігри, експерименти та багато творчості. Заморожувати лід, вчитись платити за проїзд у громадському транспорті та робити покупки в супермаркеті, щоб вміти рахувати гроші та бути ощадливими, – так навчаються в НУШ.

«Як Нова українська школа змінила особисто мене? Я звикла до нової ролі: більше готуюсь до уроків, натомість під час занять працюють переважно учні. За перший клас вони напружують багато нових навичок: співпраця, самостійна робота, дослідження. Я ж завжди поряд, щоб допомогти і скерувати. Планую уроки з інтеграцією, груповими завданнями, вправами на критичне мислення. Все це вже звичне для дітей. Діти вивчають світ навколо і здобувають практичні навички непомітно для себе. Дитина має почуватись у школі вільно. Я, наприклад, дозволяю дітям щодня вибирати собі місце. Це швидко налагоджує контакти між однокласниками, вносить різноманіття у буденність.

Дуже велику кількість часу витрачаю на формування колективу – проводжу ігри та тренінгові вправи. Прагну до створення родинного затишку. Діти мають відчуття, що вони потрібні вчителю, тому я намагаюсь частіше казати їм про свої відчуття щодо нашої спільної роботи, розповідати про своє дитинство. Це дозволяє налагодити відкриті стосунки. Впевнена, що вчитель, який ділиться з учнями своїм особистим, може чекати у відповідь такої ж довіри (Юлія Данілова, учитель початкових класів, Засульський ліцей)».

5. *Формувальне оцінювання.* У початковій школі немає оцінок. Тобто учням не ставлять звичні бали за правильно чи неправильно виконане завдання. Натомість є формувальне оцінювання – коли школярів не порівнюють між собою чи з певним еталоном. Важливо лише те, як змінилися результати учня/учениці порівняно з його/її ж результатами в минулому.

Відсутність бальної оцінки не означає відсутність оцінювання. Учитель стежить, чи учням усе вдається і чи потрібна допомога. Для спонукання вчитель не використовує слово «неправильно», а каже: *«Молодець, та подумаймо, як можемо покращити твою*

роботу», «Що б ти тут змінив/-ла?» тощо. Тобто учень має сам спробувати знайти та виправити помилку і відчутти себе таким чином переможцем.

6. *Зустрічі з батьками.* Незважаючи на відсутність оцінок, батьки мають розуміти, що відбувається з навчанням їхньої дитини. Для цього вчитель регулярно зустрічається з ними, щоб наголосити на сильних сторонах учня і порадити, як можна покращити те, що не виходить. Ідеально, якщо такі зустрічі відбуваються за участі дитини.

А ще у НУШ є Свідоцтво досягнень. Його видають наприкінці навчального року. У ньому визначають, наскільки дитина опанувала ту чи іншу компетентність або навичку. Причому до уваги беруть не лише академічний бік (чи вмів дитина читати й писати), а й м'які навички (до прикладу, чи не конфліктує, чи вмів співпрацювати в команді і чи виявляє ініціативу під час уроку).

7. *Нове освітнє середовище.* Реформа передбачає оновлення матеріально-технічної бази шкіл, починаючи з парт. За наказом МОН, парти і стільці мають бути розраховані на одного, але при цьому бути придатні для того, щоб їх можна було поставити разом для групових занять. І це не про нові шафи, нові парти, килим, пуфи, адже може скластися враження, що, говорячи про НУШ, мають на увазі лише їх. Хоча вони – не головне.

Зміна освітнього середовища – це ще й про те, що замість звичного класного куточка на стінах висять дитячі доробки, цікаві факти про світ чи й про самих учнів. Саме це мотивує найбільше – гордість від того, що мій малюнок висить на стіні поряд із малюнками моїх однокласників.

Аналізуючи роки роботи в НУШ, можна сказати, що найголовніші зміни стосуються методів навчання: перехід від школи, де дають лише інформацію, до школи, де дитина отримує знання, а також уміння їх застосовувати. Пріоритетом є навчати дітей спілкуватися між собою, створювати безпечне середовище для їхнього розвитку. Вже перші кроки свідчать, що навчання стало цікавим та успішним. Завдяки інтегрованому та діяльнісному підходам діти значно краще сприймають інформацію, висвітлюють свою думку, працюють у групах, приймають перші рішення.

1 вересня 2022 року досить непомітно відбулася важлива подія реформи Нова українська школа – учні 4-х класів НУШ завершили початкову освіту, стали 5-класниками

і перейшли до базової середньої школи. Історія першопрохідців реформи шкільної освіти не повинна загубитися, Рівень реалізації реформи в різних школах дуже різний, великою мірою залежить від директора й учительського колективу. Дуже важливо, щоб досвід перших вчителів і учнів НУШ був збережений і поширений.

8. *Вчитель НУШ – людина, яка надихає вчитися.* Вчитель – візитівка реформи, головний рушій змін. Тому умотивований, готовий до змін власного мислення педагог, що володіє новітніми компетенціями та інструментами, – головна мета НУШ. Її ж пріоритет – забезпечити професійне й особисте зростання вчителя, підвищити соціальний статус. Аби вчителі надихались самі й надихали інших.

«Я знала, ким я є, але не знала, ким я можу бути... Здавалося, що у віці «ледь за 40» ти вже знаєш... не все, звісно, але багато. І в твоїй професійній діяльності ти пережив масу ситуацій, випробував масу методик. І все ніби встаткувалося і стало на визначені місця. І раптом, як грім серед ясного неба, – «Нова українська школа». Сказати, що це злякало – ні, переживали й не таке. Це вибило зі звичайної колії... Ти розгублена... Як же так? Куди діти весь попередній досвід?

А потім із вдалого старту, чудових наставників-тренерів, детальних захопливих роз'яснень, спільних навчальних проєктів із колегами, нових знань ти не просто починаєш змінювати ставлення до школи, це змінює твій світогляд і починає подобатися.

Це відчуття, ніби тобі знову 19 і ти вперше йдеш навчати 1 клас. І це прекрасно, коли ти спілкуєшся з дітьми їхньою мовою, коли кожен ранок починається з обіймів, незвичних вітань, компліментів, що створюють наші настрої на весь день. Приємно, коли на вихідні діти не хочуть йти додому, бо сумуватимуть за нашими уроками, нашою школою. У нас, вчителів, ніби з'явилася своєрідна місія – ми, завдяки НУШ, можемо перетворити процес дорослішання дитини з традиційного ламання стереотипів на наповнення їхнього дитячого світу новими компетентностями, знаннями, що стануть у нагоді в дорослому житті.

Чи є недоліки в НУШ? Недоліки можна знайти в усьому – якщо маєш бажання їх знайти. В мене зараз одна біда – неможливість працювати в класі біля дошки щодня через карантинні обмеження. Але це вже зовсім інша історія (Людмила Вітер, тренер-педагог, учитель початкових класів)».

Отже, НУШ – це не про програми та підручники, а про цінності, які педагог пропагує у себе в класі. Говорити про результативність цієї реформи дуже оманливо, якщо спиратися лише на досягнення дітей.

Першочергове завдання Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського – підтримка кожного учителя на шляху реформування і змін, допомога вчителю в навчанні, переорієнтації у цінностях і завданнях, у виконанні норм стандарту, а також у наданні професійної підтримки для реалізації нових амбітних освітніх стандартів.

В умовах модернізації системи освітніх в Україні особливої актуальності набувають питання підвищення професійної майстерності вчителів початкової школи, їхнього професіоналізму та психологічної культури, адже сучасне суспільство потребує компетентного педагога, здатного до прийняття нових ідей, нестандартних рішень, активної участі в інноваційних процесах.

Для забезпечення подальшого впровадження реформи відбулися тренінги з підготовки регіональних тренерів щодо впровадження Концепції «Нова українська школа» в закладах освіти області. Підготовлено 53 тренери-педагоги.

«2017 рік. Готуємося до реформи освіти. Звісно, починаємо з початкової школи. А для цього треба підготувати вчителя. Хто його підготує? Звісно, тренер... І почалося навчання. Тоді це з нас, методистів. Тоді це в ПОППО. Спочатку самі знаки питання. Страх, невпевненість, велика відповідальність. З часом все це почало зникати. На зміну прийшли уже впевненість, виваженість, задоволення та почуття радості, гордості за те, що ми перші. Ми змогли підготувати вчителя. Довели йому, що настав час змінюватися, бо до школи приходять інші діти. Їх потрібно навчати по-іншому. У нас, тренерів, вийшло. Реформа розпочалася (Ніна Бондаренко, консультант Центру професійного розвитку педагогічних працівників, тренер Нової української школи, експерт із сертифікації учителів початкових класів України, супервізор)».

«Ця історія почалася для мене в 2017 році, коли реформа була проголошена й запущена в пілотування. Як заступнику директора з НВР, до посадових обов'язків якого входила організація освітнього процесу початкової школи, мені потрібно було опанувати нормативні документи та ключові структурні компоненти реформи. На той момент я точно не віднесла б себе до фанатів реформи, скоріш за все навіть навпаки, мені здавалося, що основи української освіти зрушені й усе пішло шкереберть. Тому на пропозицію стати тренером відгукнулася одразу: треба ж було з чогось починати. І це виявилось надихаючим.

З перших хвилин тренінгів для майбутніх тренерів я зрозуміла, що все, що здавалося дивним, неприродним, – це те, про що, як учитель початкових

класів мріяла й до чого прагнула у своїй роботі з учнями: інтеграція, педагогіка партнерства, академічна свобода, освітнє середовище, комфортне й вибудоване власним досвідом, прагненням та розумінням, формувальне оцінювання, відповідно до цього й новий зміст, і форми організації процесу навчання були органічними. Цей вогонь, який запалав усередині мене, хотілося передати іншим, запалити та надихнути їх, поділитися прагненням до змін. І саме це виявилось найважчим – донести, що це все класно, реально круто! На тренінгах ставлення до змін у вчителів виявилось не таким оптимістичним: одні не вірили в реформу, інші вважали, що без комп'ютера, мультимедійної дошки чи телевізора нічого не вийде.

Були вчителі, які не хотіли змінюватися, які трималися за власний досвід, власні погляди та переконання, коли думаєш, що все знаєш і ніякі зміни не потрібні, і на тренінгу всім своїм виглядом це демонстрували. Але були й ті, хто хотів знати більше, очі яких загорілися вогником змін. Моє завдання було перевернути свідомість одних і дати відповідь на запитання інших.

Спочатку було непросто, бо було лише теоретичне розуміння, але коли вже набрала свій перший клас і все, про що говорили на тренінгах, що намагалася пояснити й собі, й колегам, відчула «на дотик», пройшла крок за кроком, стала набагато впевненішою у своїх силах.

Проживаючи з малечею кожен урок, кожен навчальний день, відчувала зміни у власній свідомості, училася застосовувати академічну свободу, брати відповідальність за свій вибір, бо це те, чого треба було вчитися. Лише тоді я абсолютно впевнено могла говорити вчителям, які приходили до мене на тренінги, що реформа – це виклик, який потрібно прийняти не заради себе, а заради майбутнього країни, у якій живемо. Бо, на моє власне переконання, змінами в освіті, що відбуваються зараз, точно можна змінити майбутнє. Від тренінгу до тренінгу, від кожної зустрічі з новою групою вчителів відчуття впевненості та необхідності рухатися вперед і не зупинятися в змінах зростає. Бажання вчитися веде далі: експерт з проведення сертифікації вчителів, експерт з проведення інституційних аудитів, нові тренінги, нові горизонти. Реформа НУШ – це про життя, це про бажання жити, це про патріотизм і про свободу, яких ми так прагнемо і за які боремося. Діти, які навчаються приймати правила й жити відповідно до них, працювати в команді, розуміючи при цьому власну відповідальність за прийняті рішення, – це впевнене майбутнє України (Тетяна Павлова, тренер НУШ, завідувач відділення початкової та технологічної освіти Обласного

коледжу «Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені А. С. Макаренка» Полтавської обласної ради»).

Система освіти України в умовах інтеграції в європейський простір зазнає значних змін та оновлень. Одним із пріоритетних завдань освітньої політики держави є забезпечення якості освіти та впровадження кращих світових практик. Це залежить від низки факторів: професійність педагогічних кадрів, їхня готовність до ефективної діяльності в умовах змін та прагнення до безперервного вдосконалення фахової майстерності.

2023 року завершилося пілотування нової процедури оцінювання професійних компетентностей учителів. Апробація сертифікації тривала з початку 2019 до кінця 2021 року, і за цей час країна отримала понад 2,5 тисяч сертифікованих учителів початкової школи. Від самого початку сертифікація мала дві мети: відшукати й мотивувати тих педагогів, які готові просувати реформу «Нова українська школа», й об'єктивізувати процес оцінювання діяльності вчителів. Оскільки першими, хто на практиці почав реалізовувати реформу НУШ, були вчителі початкової школи, то саме вони і стали цільовою групою пілотного проєкту.

Попри війну 36 учителів початкових класів Полтавщини успішно пройшли сертифікацію (69 % зареєстрованих учасників). Це свідчить про високий рівень підготовки та відповідальності учасників сертифікації.

За підсумками вивчення практичного досвіду п'ятеро педагогів набрали максимальні 140 балів: Коліса Таміла Олександрівна, Ліцей № 32 «Європейський» Полтавської міської ради; Кривченко Тамара Василівна, Кременчуцький ліцей № 25 «Гуманітарний колегіум»; Олексієнко Ніна Володимирівна, Тарасівська гімназія Гребінківської міської ради; Руда Анна Олександрівна, Глобинський ліцей № 5; Шевченко Катерина Василівна, Нехворощанський ліцей.

Учителі початкових класів стали першопрохідцями сертифікації. А тепер вони — її рушійна сила. Завдяки їм відбулося вдосконалення процедури сертифікації та її масштабування на рівень базової загальної середньої освіти.

Із запровадженням сертифікації вчителі отримали можливість обмінюватися досвідом, напрацюваннями, зростати у професії. Успішна сертифікація є підставою для присвоєння кваліфікаційної категорії та педагогічного

звання, зарахування чергової/позачергової атестації, а також 20 % надбавки до зарплати. Загалом упродовж 2019–2023 рр. успішно пройшли сертифікацію 214 учителів початкових класів Полтавської області. Сертифіковані вчителі стають індикатором максимальної відданості державі та справі, яку вони обрали. Вони є лідерами педагогічної спільноти і носіями креативного підходу до вирішення завдань із формування практичних вмінь і навичок здобувачів освіти. Вони відповідають на виклики часу, відчувають потребу і мають власні сили для енергійного поступу вперед!

«Нині часто говорять про майбутнє сучасної освіти. І ні в кого не виникає сумніву, що сучасна українська школа буде успішна, якщо до неї прийде сучасний успішний учитель. Сучасний педагог – це вже не гуру – транслятор нових знань. Це людина, яка сама постійно розвивається і вдосконалюється, це лідер, який веде за собою, це наставник, який вміє організувати процес пізнання своїх учнів. А це сучасний учитель вітає зміни в освіті і готовий їх впроваджувати.

Одним із видів виявлення та заохочення педагогічних працівників з високим рівнем педагогічної майстерності, які володіють методиками компетентнісного навчання і новими освітніми технологіями та сприяють їхньому поширенню, є сертифікація педагогічних працівників, яка добровільно впроваджується за ініціативи Міністерства освіти та науки із 2019 року.

Сертифікація – це оцінювання професійних компетентностей вчителя. Вона допомагає виявити кращих вчителів – професіоналів та агентів змін в освіті, які готові поширювати свій досвід. Сертифікація стала одним із маячків, що дає впевненість у тому, що реформа Нової української школи живе і розвивається.

В опорному закладі «Кобеляцький ліцей № 2 імені Олеся Гончара Кобеляцької міської ради» працюють сучасні, високопрофесійні педагоги. Учителі початкових класів опорного закладу Наталія Берюк, Валентина Мерчук, Наталія Олійник у 2020 році, а Анжела Тригубенко у 2021 році успішно пройшли сертифікацію та отримали документ відповідно до професійного стандарту «Вчитель початкових класів загальної середньої освіти».

«На сертифікацію я подалася, бо люблю пробувати нове. Це цікаво. Діти ж проходять ЗНО, то чому б і вчителям це не зробити?» – так міркувала Валентина Михайлівна, коли реєструвалася на сертифікацію. А Наталія Борисівна, яка працює з учнями за програмою науково-педагогічного проєкту «Інтелект України», готова до нових експериментів

і з радістю підтримує нововведення в освіті. Наталія Миколаївна має високий рівень майстерності та великий досвід роботи і готова ділитися з колегами. А Анжела Іванівна – творчий, сучасний, мудрий вчитель, для якої творчий пошук, прагнення до неординарного розв'язання проблем, пробудження в учнів інтересу до навчання, розвиток кожної особистості – робоча програма.

Молоді колеги Тетяна Коренівська та Вікторія Пугач, маючи на меті пройти сертифікацію найближчим часом, для ознайомлення з процедурою пройшли підвищення кваліфікації за програмою «Підготовка експертів до оцінювання професійних компетентностей вчителів початкових класів під час сертифікації -2023» та отримали Сертифікат.

Сертифікація відбувалася за певним порядком. Першим етапом було «ЗНО для вчителів». Наступним – самооцінювання учасниками сертифікації власної педагогічної майстерності. Останнім етапом стало вивчення експертами практичного досвіду роботи учасників сертифікації.

Адміністрація опорного закладу, дізнавшись про добровільну згоду колег взяти участь у сертифікації, створила всі умови для успішної підготовки педагогів до кожного із етапів та весь час підтримувала вчителів. Колеги закладу також високо оцінили результат початківців.

Всі сертифіковані вчителі бачать таку процедуру оцінювання професійності педагога, не лише як можливість показати свої здібності та уміння, а й як поштовх до вдосконалення. Можна побачити, чого не знаєш, що тобі не вдається. Це «перезавантаження», здолання нової висоти. Сертифікація створює нові можливості для вчителів, які постійно працюють над вдосконаленням, саморозвитком, покращують, модернізують освітні методики і свої професійні якості. Сертифікація вчителя – це ключ до успіху у його професійній діяльності (**Ліна Пелюхня, заступник директора з навчально-виховної роботи ОЗ «Кобеляцький ліцей № 2», тренер НУШ**)».

«Сучасний вчитель не працює без постійного розвитку та самовдосконалення. А особливо вчитель Нової української школи, який щодня використовує інноваційні методи викладання. На нашу думку, одним із кроків професійного зростання є сертифікація педагогічних працівників. До участі в сертифікації нас спонукала низка причин. Спочатку виникло бажання випробувати саму її процедуру, щоб зрозуміти, чим вона відрізняється від традиційної і звичної атестації, чи сертифікація є незалежною та неупередженою. До того ж, участь у сертифікації – це чудова нагода проаналізувати систему своєї роботи, побачити професійні недоліки та здобутки. І наостанок, сертифікація – це можливість

випробувати власні сили, відповісти собі на питання: «Чи вистачить професіоналізму та досвіду пройти сертифікацію від початку до кінця й отримати позитивний результат?».

Ми жодного разу не пошкодували, що обрали правильний шлях. Пройшли всі етапи випробувань і тепер є сертифікованими педагогами. Сертифікація відкриває нові можливості для професійного зростання. Колегам, які мають сумніви, чи брати участь, радимо: не треба боятися нового, треба вірити у свої сили, навіть негативний результат – це теж результат, він спонукатиме до самовдосконалення. А позитивний результат, безумовно, дасть професійне задоволення і бажання працювати ще краще (**Тетяна Жовтянська, Юлія Кулазіна, учителі початкових класів ліцею № 17, м. Полтава**)».

«Сертифікація допомогла мені піднятися на сходинку вище у професійному становленні. Я неймовірно щаслива, що однією з перших в нашій громаді пройшла сертифікацію-2022. Це підвищило мою самооцінку. Тепер ділюся досвідом з колегами ліцею та Миргородської міської територіальної громади. Сертифікація – це шанс, який може отримати кожен вчитель. Не скажу, що це просто! Так, потрібно пройти три етапи, так, зараз не найкращі часи... Але воно того варте! Я впевнено і гордо можу сказати: «Я сертифікована вчителька!» (**Олена Д'ячишина, вчитель початкових класів, ОЗО «Миргородський ліцей імені І. А. Зубковського**)».

«Сертифікація дає змогу вчителям професійно розвиватись, отримувати корисний досвід, почути оцінку своєї роботи від незалежних експертів, продемонструвати свій професійний рівень.

Маючи творчий потенціал, енергійність, активність та жагу до пізнання нового, бажання реалізуватись і безперервно самовдосконалюватись, я все-таки вирішила взяти участь у сертифікації 2022 року. Тим паче, в мене вірили, мене підтримували!

І хоча сертифікація виявилась не такою легкою, як хотілося б в умовах сьогодення, у результаті я отримала найголовніше – підтвердження того, що я на правильному шляху! Я стала сертифікованим вчителем, однією з перших в нашій громаді! Це надзвичайно високий результат, який надає мені крила рухатися вперед до нових вершин, продовжувати займатись своєю улюбленою справою і ніколи не зупинятись! (**Діна Олексієнко, вчитель початкових класів**)».

«Сертифікація – це новий цікавий досвід у педагогічному зростанні і потужний інструмент, що спонукає вчителя до саморозвитку та самовдосконалення. Щоб навчати сучасних дітей, потрібно постійно навчатися самому, відповідати

вимогам сьогодення, удосконалюватися, бути творчим і креативним. Тому, надихнувшись позитивним результатом сертифікації-2020 моїх досвідчених колег, учителів нашої школи, я теж вирішила спробувати свої сили. Я не боюся змін, сама у постійному пошуку і розвитку, тому і наважилася на сертифікацію. Для мене цей досвід виявився корисним і успішним. Я змогла перевірити свої знання, проаналізувати досягнення і виявити прогалини. Сертифікація-2021 надала мені можливість проявити свою майстерність, обмінятися досвідом з освітянами усієї країни, знайти нових друзів та колег-одномудців. Коли відчуваєш підтримку адміністрації, колег, дітей, родини, доброзичливість у спілкуванні із експертами, участь у сертифікації здається не таким і складним випробуванням (Анжела Тригубенко, вчитель початкових класів, ОЗ «Кобеляцький ліцей № 2 імені Олеса Гончара»)).

А ще в НУШ з'явилася супервізія і супервізори. Для педагогів, які вже залучені до Нової української школи, ще у 2018 році Міністерство освіти і науки впровадило систему супервізії – професійної підтримки, яка допоможе реалізовувати цілі реформи, долати труднощі та зростати професійно.

«Це ще один інструмент, який дозволить педагогам розвивати свої професійні навички та особистісні якості. Важливо розуміти, що супервізія – це не перевірка чи контроль. Супервізор – це наставник і консультант, який допоможе, підтримає, навчить нового та поділиться досвідом. Супервізорами будуть також педагоги, і подібна взаємодопомога – це те, чого потребує така масштабна і важлива реформа, як Нова українська школа», – зазначала тодішній Міністр освіти і науки Ганна Новосад.

Здійснюють супервізію підготовлені спеціалісти, які пройшли спеціальне навчання протягом 2019 року та одержали сертифікати. Супервізорами в Полтавській області стали 35 фахівців з кола вчителів, тренерів, тренерів-педагогів, працівників закладів післядипломної педагогічної освіти, методистів, експертів, залучених до проведення сертифікації, а також директорів шкіл та їхніх заступників з навчально-виховної роботи.

Супервізія – це новий інструмент професійної підтримки та професійного розвитку педагогічних працівників.

«Шкільний процес – це єдність учнів і педагога, це цікавий світ відкриття різних предметів, що вимагає постійного професійного розвитку вчителя. Часом буває непросто здолати труднощі. І як добре, що в таких випадках можна звернутися до супервізора-

наставника і консультанта, який допоможе, підтримає, навчить нового та поділиться досвідом.

Такий висновок зробила після зустрічі з супервізором Світланою Колковою, консультантом Кобеляцького центру професійного розвитку педагогічних працівників. Світлана Андріївна підтримала мене, молодого спеціаліста, надала поради щодо викладання предметів НУШ, проаналізувала мої дії як педагога, звернула увагу на помилки, дала слушні поради.

Для себе як молодий вчитель і першопрхідець НУШ я відзначила, що супервізія – це особливий простір професійної взаємодії. Під час проведення уроків та навіть на перервах немає або часу, або сміливості запитати у досвідчених колег про той чи інший випадок, а на супервізії можливий спокійний обмін думками, ситуація обговорюється з усіх боків. При такому обговоренні усуваються бар'єри, що залишаються на підсвідомому рівні, можна поділитися переживаннями, хвилюваннями. З'являється бажання щось планувати, стаєш впевненішим, відчувається потреба у саморозвитку.

На мою думку, супервізія як особлива форма консультування спрямована на підвищення якості професійної діяльності, підтримки і навчання, потрібна в будь-якому закладі освіти, де необхідні колегіальність, обмін творчими надбаннями і вдалими задумками. Простіше кажучи, коли вам потрібна допомога, підтримка або нове бачення своєї роботи, звертайтеся по допомогу до свого супервізора. Супервізія – вимога сьогодення. Система супервізії допоможе нам, вчителям початкових класів, реалізувати цілі і завдання Нової української школи, долати труднощі та зростати професійно (Марина Калитка, вчитель початкових класів ОЗ «Кобеляцький ліцей № 1»)).

Висновок. Реформа НУШ розрахована на роки, адже неможливо швидко змінити освітню традицію, що плекалася в Україні протягом десятиліть. Проте зміни вже розпочались, і Міністерство освіти і науки робить усе, аби вони були невідворотними. Співпраця між усіма учасниками освітнього процесу – учителями, учнями, адміністрацією та батьками – наріжний камінь, який допоможе досягти результатів. Адже тільки так можливо втілити головну мету: змінити освітнє середовище, впровадити навчання для життя. І врешті – зробити українську школу відкритою, цікавою та сучасною.

ЛІТЕРАТУРА

1. Випускник нової школи. НУШ. Нова українська школа : вебсайт. URL : <https://nus.org.ua/about/graduate>

2. Державний стандарт початкової загальної освіти. Київ, 2018. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartupochatkovoyi-osviti> (дата звернення: 10.07.2019).

3. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року / схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975

4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. К.: Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с.

5. Онищук Л. А. Теоретико-методологічні засади конструювання та реалізації змісту освіти / Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. Л. Б. Лук'янова (голова) та ін.]; Ін-т пед. освіти і освіти дорослих НАПН України. К.; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2016. Вип. (12). С. 45–53.

6. Постанова Кабінету Міністрів України Про затвердження Державного стандарту початкової освіти від 21 лютого 2018 р. № 87 (у поточній редакції від 06.10.2020). Верховна рада України. Законодавство України : вебсайт. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-n#Text>

7. Розпорядження Кабінету Міністрів від 14.12.2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної освіти "Нова українська школа" на період до 2029 року» .

8. Розпорядження від 13 грудня 2017 р. № 903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики в умовах реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Nova ukrainska shkola: praktychna realizatsiia. Rezhym dostupu: <https://osvita.ua/school/reform/53666>

4. *Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly.* – К.: Міністерство освіти і науки України, 2016. – 40 с.

5. Onyshchuk L. A. *Teoretyko-metodolohichni zasady konstruiuvannia ta realizatsii zmistu osvity/Liudmyla Anatoliivna Onyshchuk // Osvita doroslykh: teoriia, dosvid, perspektyvy: zb. nauk. pr. / [redkol. L. B. Lukianova (holova) ta in.]; In-t ped. osvity i osvity doroslykh NAPN Ukrainy.* – К.; Nizhyn: Vydavets PP Lysenko M.M., 2016. – Vyp. (12). – s. 45-53.

6. *Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy Pro zatverdzhennia Derzhavnogo standartu pochatkovoї osvity vid 21 liutoho 2018 r. № 87 (u potochnii redaktsii vid 06.10.2020).* Verkhovna rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy : veb-sait. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-n#Text>

7. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv vid 14.12.2016 r. № 988-r "Pro skhvalennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi osvity "Nova ukrainska shkola" na period do 2029 roku".*

8. *Rozporiadzhennia vid 13 hrudnia 2017 r. № 903-r Kyiv Pro zatverdzhennia planu zakhodiv na 2017-2029 roky iz zaprovadzhennia Kontseptsii realizatsii derzhavnoi polityky v umovakh reformuvannia zahalnoi serednoi osvity «Nova ukrainska shkola».*

REFERENCES

1. *Vypusknyk novoi shkoly. NUSh. Nova ukrainska shkola : veb-sait.* URL: <https://nus.org.ua/about/graduate>

2. *Derzhavnyi standart pochatkovoї zahalnoi osvity.* Kyiv, 2018. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-derzhavnogo-standartupochatkovoyi-osviti> (data zvernennia: 10.07.2019).

3. *Kontseptsiiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity "Nova ukrainska shkola" na period do 2029 roku / skhvaleno rozporiadzhenniam Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14 hrudnia 2016 r. №988-r. Rezhym dostupu: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975* 6. Luniachek, V. (2019).

Цитувати: Крилевець М. П. Наші в НУШі. Що нового в новій початковій школі? Постметодика. 2023. № 2–3. С. 61–72.

© М. П. Крилевець, 2023. Стаття надійшла в редакцію 2.10.2023